

Woensdag 21 October 1914

Eerste jaargang - Nummer 1

ANTWERPSCHE TIJDINGEN

Bureel : HOPLAND 22, Antwerpen

DAGBLAD

Aankondigingen bij overeenkomst en op voorhand betaalbaar.

ONS VERSCHIJNEN

Dit blad is opgesteld door Belgen, trouw aan hun vaderland.

Deze trouw kunnen zij niet beter in de huidige treurige tijden bewijzen, dan door kalmte en waardigheid te betoonen en te insgelijks aan te raden aan de bevolking.

Oorlog is ons gegeven de oorlogsberichten uitgaande zoowel van den Duitschen generalen staf als van de Verbondenen, bekend te maken.

Wij zullen zooveel mogelijk in denzelfden geest van onpartijdigheid de andere ons bekende feiten mededeelen. Iedereen zal verstaan dat wij de daadzaken moeten laten spreken en ons van alle commentariën onthouden.

De tijd van stelselmatig optimisme, zoowel als die van stelselmatig pessimisme, is voorbij.

Wij hopen dat iedereen ons in onze moeilijke taak zal bijstaan.

Ons blad zal geene partijkleur hebben. Alle goedgezinde burgers hebben in deze dagen maar één hart voor ons ongelukkig vaderland. Allen weten ook dat zij manmoedig door handhaving van de openbare rust en het vermijden van alle aanvallen of wanordelijkheden, ons land thans best zullen dienen.

Onze wensch is dat de in Antwerpen bestaande bladen zoohaast mogelijk weer kunnen verschijnen, waarna wij onze taak als afgedaan zullen beschouwen.

De Bestuurders
Adv. K. WEYLER, gemeenteraadslid.
L.D. MAUW, dagbladschrijver
RAF. VERHULST, letterkundige

ONZE VADERLANDSCHE PLICHT

Ons eerste woord, in het eerste nummer van het eerste nieuwsblad dat verschijnt na de inneming van Antwerpen, zal eene hulde wezen aan onzen burgemeester heer Jan de Vos, aan heer advocaat Louis Franck, voorzitter der Internationale Commissie en aan den heer Senator Alfons Rickmans, die door hun heldhaftig optreden en hun schrander beleid, onze stad van meerder verwoesting hebben gered.

Den Vrijdag 9° Oktober, als de krijgsoverheid in allerij Antwerpen had verlaten om den aftocht van het leger te leiden door het Land van Waas, zijn de heeren de Vos, Franck en Alfons Rickmans, onder granaten en schrapnels in de vuurlinie gegaan, den vijand te ontmoet, en wisten te verkrijgen dat de belegeraars met de burgerlijke overheid zouden onderhandelen.

Van dit oogenblik af hield de beschieting op en was onze prachtige stad voor grootere vernieling gevrijwaard.

De geschiedenis zal die mannelijke daad en dien onschatbaren dienst opteekenen doch het was onze eerste plicht er getuigenis van af te leggen.

In het hachelijkst uur van Antwerpen's geschiedenis gaven de heeren Jan de Vos, Louis Franck en Alfons Rickmans, dat voorbeeld van hooge burgerlijke deugd en wij moeten er ons aan spiegelen want op elk van ons, hoe gering en nederig hij ook weze, rust nu een dure, een groote vaderlandse plicht.

Elk van ons heeft als 't ware het verder lot van Antwerpen en van de bevolking in zijn handen.

Wij moeten ons diep doordringen van de ernstige werkelijkheid van het huidige oogenblik.

Onze stad werd door het zwaar veroverd en voor een veroverde stad geldt alleen het recht van den sterkste.

Het recht hangt aan den degen, zei Vondel, en dat is nu waar voor ons.

Niemand verwacht van ons dat wij den overwinnaar kransen zouden vlechten, doch ieder moet weten dat deze toingetoe in onze stad een matig gebruik maakte van zijn onbegrensde macht.

De overwinnaar belooft personen en eigendommen de strengste teerbijding indien er door de bevolking geen aanleiding wordt gegeven tot betuiging. Deze zou dan ook zonder genade geschieden en de onschuldige zal het met den schuldige moeten beboeten.

De plicht van eenieder is dan ook de waardigheid. Geen daad die berispelijk is mag gepleegd worden, geen woord dat kwetsend of uitdagend is, mag uitgesproken.

Het zijn slechte vaderlanders, het zijn onheilstichters die op dit oogenblik voortgaan de smaller gemeente, het kleine volk te paalen en die een spoedige verandering van den huidige toestand voorspiegelen.

Alle grootspraak dient nu vermeden.

De ontwikkelde burgerij moet het voorbeeld geven want onvoorzichtige woorden of stoute verzuichten kunnen de aanleiding zijn tot noodlottige tooneelen. De mindere man, ruwer in zijn uitdrukkingen, drierster in gebaar en daad, daarbij in aanraking komende met simpele soldaten en dan nog wel in drankhuizen, zal spoedig betreurenswaardige voorvallen verwekken indien onvoorzichtige woorden hem helpen opruien of stoutmoedig maken.

Wij kennen soldaten, wij weten dus dat er tusschen alle koren ook kaf is, en ondanks de strengste voorschriften van de krijgsoverheid en een ijzeren tucht, zouden er wel woorden kunnen uitgesproken worden die antwoord verdienen of feiten gepleegd die betuiging vergen.

Dan nog onthoude zich ieder Antwerpenaar van te antwoorden of aanmerkingen te maken, en nog veel minder van alle handatastelijkheden, doch voor ergerlijke feiten verwittigt hij dadelijk de stads-overheid ten stadhuis. Hij zal er aangehoofd worden en recht verkrijgen.

Zonder geestdrift aanvaardt hij de taak in deze omstandigheden een dagblad uit te geven doch wij zijn doordrongen van den plicht die op ons weegt en wij weten welk vreeselijk uur Antwerpen zou kunnen beleven indien, wij inwoners onze waardigheid te kort doende, één laakbare daad pleegden, één onvoorzichtige woord uitspreken.

Indien er gebul is of snoeverij van uw medeburgers, Antwerpenaars, stopt die kerels onverbiddeijk en krachtigdan den mond want ze zijn een doodelijk gevaar voor uw stad.

Er zijn veel menschen die niet nadenken en niet bevrouden wat de werkelijkheid is. We waren altijd een volk dat onbesnoerd alles mocht zeggen en doen. Diegeest moet voor nu onderdrukt worden. Wij zijn niet 's anderen daags na een verkiezing als de overwinning de ruiten kan gaan breken bij den overwinnaar; wij zijn in den stalen greep van een wereldoorlog, er wordt gestreden om de heerschappij van Europa en wij tellen voor niets in dat onzighijk plicht.

Onder eigen regereering leerden wij reeds de tucht der oorlogswet; 't is nu de rechte stond om er ons geheel naar te schikken.

Daar, en daarin alleen, ligt nu de ware vaderlandsliefde.

RAFAEL VERHULST.

De Oorlog

BERLIJN, den 18 October (Wolff's bureau). Ambtelijk bericht van gisteren voormiddag:

Te Brugge en Oostende werd een rijkte buit oorlogsmateriaal veroverd, onder ander een groot aantal infanterie-geweren met munitie en twee-honderd gebruiksvaardige lokomotieven.

Van het Fransche krijgstoneel zijn er geen waarlijk meldenswaardige gebeurtenissen te vermelden. Op het rijksgedebied Soewalki hielden de Russen zich gisteren rustig.

Bij Scherwinde kwamen 4.000 krijgsgesvangenen aan; ook werd er nog eenig geslacht veroverd.

De gevechten bij en ten Zuiden van Warschau duren voort.

PARIJS, 18 October (Reuter) Ambtelijk bericht van 3 uur namiddag:

Het Belgische leger heeft verscheidene aanvallen afgeslagen, die de Duitschers deden op de overgangsplaatsten over de Yzer, rivier ten Zuiden van Veurne.

Op onze linkervleugel ten noorden van het kanaal van La Bassée hebben de bondgenooten het front Glinvency-Fromelles bezet en Armentières hernomen. Ten noorden van Aftrecht is de dag van gisteren gekenmerkt geweest door een aanmerkelijke vooruitgang van onzen kant. Tusschen Aftrecht en de Oise zijn wij op sommige punten eenigzins overwonnen.

BERLIJN, den 17 October. (Wolff's Bureau) Uit Londen wordt gisteren ambtelijk gemeld: Op 15 October namiddag werd de Engelsche kruiser *Hawke* inde noordelijke Noordzee door een torpedoschot van een Duitschen onderzeeër tot zinken gebracht. Een officier en 49 man werd gered en te Aberdeen aan land gebracht; ongeveer 380 man worden vermist. Terzelfdertijd werd ook de Engelsche kruiser *Theseus* aangevallen doch zonder gevolg.

BERLIJN, den 19 October (Wolff's Bureau) Op 17 October namiddag werden de Deutsche torpedobooten S 115, S 117, S 118, S 119 in een gevecht gewikkeld met den Engelsche kruiser *Undaunted* en met vier destroyers. Naar Engelsch ambtelijk bericht werden de Deutsche torpedobooten tot zinken gebracht; van de bemanning werden 31 man in Engeland aan land gebracht. (Dit bericht werd van Deutsche zijde nog niet bevestigd.)

TERUG NAAR ANTWERPEN

Dit blad zal wellicht in handen vallen van vele Antwerpenaars, die naar Holland uitgeweken zijn.

Wij doen op hen een krachtig beroep opdat zij terug naar de stad zouden komen.

De toestand alhier is gunstig. Alles is rustig en nu is het oogenblik wel gekomen om Noord-Nederland, dat zoo liefdevol de taak op zich genomen heeft de vluchtelingen te herbergen, te ontlasten van den te grooten toevloed uitgewekenen. Die toevloed moet verband zijgen. Men schat dat minstens anderhalf miljoen Belgen zich thans in Holland bevinden.

De heer Burgemeester van Rotterdam schreef terecht aan het comité van Belgische vluchtelingen aldaar het volgende:

« Intusschen mag ik er de oogen niet voor sluiten, dat het gedurende langeren tijd huisvesten en voeden van zoovele gasten de krachten van velen der minder goedgevoelen thier te boven gaat.

Wijst reeds dit op de wenschelijkheid van een spoedigen terugkeer naar Antwerpen en omgeving, zulks schijnt mij bovendien ook in het belang der uitgewekenen zelve gewenscht, die zich toch zeer zeker gelukkiger zullen gevoelen in hun eigen omgeving en daar ook eerder de middelen zullen vinden, om in hun onderhoud te voorzien. »

De heer burgemeester van Rotterdam heeft gelijk: Iedereen moet terug komen! De Belgische burgers mogen thans, nu zij op zulke prachtige wijze door de Hollandsche bevolking geholpen werden, niet een last voor haar worden.

De kwaadste tijd is voorbij. Eene beschieting is niet meer te vrezen. Dat alle goedgezinde Antwerpenaars er dus voor zorgen terug naar hunne huizen te keeren, opdat er wederom leven en beweging in onze stad heerschen zouden.

Wij lezen in den "Düsseldorfer General-Anzeiger".

HAVRE 16 Oct. (Draadb.) De Belgische Regeering laat, zoals de Berl. Lok. Anz. meldt, heden door het alhier gevestigde gezantschap de volgende *Bekendmaking aan het Belgische Volk*, openbaar maken waarin gezegd wordt:

« Stap voor stap verdedigden de Belgische soldaten sinds 2 1/2 maanden den vaderlandischen grond. De vijand rekende erop, het Antwerpse leger te vernietigen. Deze hoop werd verijdeld door onzen waardigen, goed-geordenden aftocht, die ons het behoud van onze strijdmacht verzekerde. Zij is nu werkzaam aan de Zuid-grens, ondersteund door onze bondgenooten, waardoor de overwinning van ons recht zeker is. Intusschen dwongen de omstandigheden ons, het Belgische volk eene nieuwe beproeving te doen ondergaan door het vertrekken der regeering naar Frankrijk, waar de eedle vriendschap der Fransche regeering ons onafhankelijk zelfbestaan verzekert, en wat tevens eene enge verbinding met het Belgisch leger en de Fransche-Engelsche bondgenooten mogelijk maakt. Deze beproeving zal, daarvan zijn wij overtuigd, spoedig overwonnen worden. De Belgische diensten zullen voor zooveel het mogelijk is in werking treden. De regeering rekent op de wijsheid en de vaderlandsliefde van het Belgische Volk, hetwelk in vereniging met de dapperheid van het Belgische leger en van hare bondgenooten het aar der bevrijding van het schandelijk mishandelde en verraadde vaderland zal afwachten, zoodat het schooner en grooiter zal opstaan, daar het voor rechtschapenheid en beschaving heeft geleden. »

NIJWSJES

— De dienst op drij der tranlijnen is hernomen sinds Zondag; het zijn n° 1: lijn der Doulevards; n° 2: lijn der Suikerrui naar Jan Van Rijswijcklei en vice-versa; n° 10: lijn der Melkmarkt naar Zurenborg en vice-versa.

Ook rijden van heden af de rijtuigen op de lijn n° 4 van de Kielsche poort naar de Groenplaats en terug, alsook de lijn n° 7 van de St. Pietersvliet naar de poort van Berchem.

Het is jammer dat de meesten der Antwerpse Trambedienden, welke te Bergen-op-Zoom verblijven, niet durven naar de Scheldestad keeren, alhoewel de heer Reinemund, beheerder en heer de Mahieu, secretaris-generaal der Antwerpse Tramwegen in bovengenoemde Nederlandsche Stad hun alle waarborgen verzekeren nopens den gerusten toestand in onze stad.

Men verzekert ons dat het bestuur van de «Maatschappij der Antwerpse Tramwegen» na drij dagen wachten, zich van ander personeel zal voorzien.

— In een brief verleden Zondag in al de nog bestaende kerken van het aartsbisdom van op den predikstoel afgelegen en gericht aan de geestelijkheid der provincie Antwerpen, zegt Z. E. Cardinaal Mercier, Aartsbischoep van België: « dat het hoogst noodig is dat de E.E. HH. Pastoren en Onderpastoren naar hunne parochie terugkeeren; het zal de gemeedderen opvullen. De wegen zijn open; naarmate het volk naar zijne haaresteden zal terugkeeren, zullen de eerlijke heden de vrijbuiters verjagen; zij zullen zich tot den arbeid begeven en het regelmatig leven zal allengs aan den gang geraken.

» De heer Gouverneur van Antwerpen, Freiherr generaal von Hüne, stent er in toe in zijnen naam de drij volgende verklaringen te doen aan de bevolking:

1° De jongelingen hoeven niet te vreezen naar Duitschland weggevoerd te worden om er in het Deutsche leger te dienen of tot dwangarbeid verplicht te worden.

2° Indien ergeen het politiereglement door enkele personen overtreden wordt zal de overheid de daders opzoeken en de plichten straffen zonder de schuld aan de gansche bevolking toe te schrijven.

3° De Deutsche en Belgische overheden zullen alles in het werk stellen om te beletten dat er gelrek aan voedsel komt.

Verder schrijft Kardinaal Mercier:

« Eenmaal te midden der zijnen zal de pastoor eerst en vooral zorgen dat er een *Comité voor onderstand* ingericht worde onder zijn bestuur en bestaande uit voornamely en liefdadige personen van de parochie, tot taak hebbende den noodlijdende huisgezinnen eene voorloopige of vaste schulpplaats te bezorgen, middelen van bestaan te zoeken, hen den akkerbouw of hunnen stiel te doen hernemen, de scholen zoohaast mogelijk te openen.

De brief eindigt met de Christenen te verwittigen dat tot nader bevel hun toegelaten is op de Vrijdagen en de Vastdagen vleesch te eten.

— Onder degenen die door het Stadsbestuur en de «Intercommunale Commissie» afgevaardigd werden om in de Hollandsche gemeenten het woord te gaan voeren ten einde de Antwerpenaars en inwoners der aanpalende gemeenten over te halen weder te keeren worden genoemd: heeren L. Franck, volksvertegenwoordiger; dichter Raf. Verhulst, Willem Verelst, advocaten Palmans, Lebon en Leclair.

— Het zijn de ambtenaren, bedienden en werklieven van de Belgische Staatsspoorwegen, welke in de Nederlandsche statie Roosendaal zijn gehouden, die op verzoek van den heer Dirlax, eerste-onderoverste van de Antwerpse Midlandstatie, gestuurd door L. Franck, volksvertegenwoordiger, zich gelaat hebben met het overbrengen per spoor der Belgische vluchtelingen. Het is de stad Antwerpen die deze beamten, bedienden en werklieven van den spoorwegdienst, vergoeden zal. Locomotieven, wagons, enz. zullen door het Duitsch bestuur niet aangeslagen worden.

— De Klerken van het Stadhuis van Antwerpen die gelucht zijn naar Bergen-op-Zoom, hielden over eenige dagen eene vergadering in het Nederlandsch Koffiehuis aldaar, ten einde te beraadslagen over het niet of wel terugkeeren naar de moederstad. Er werd geen eindbesluit genomen.

— De Stadsbedienden van Antwerpen vergaderden reeds tweemaal in 't lokaal « De Korenbeurs » te Bergen-op-Zoom, om te beraadslagen over hunnen toestand; zij zullen zich in betrekking stellen met het bestuur van den Nationaal Bond der Gemeentebedienden van België, afdeling der Provincie Antwerpen.

